

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 43-ТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Относно: Проект за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЦАЧЕВА,

Към омбудсмана на Република България се обърнаха представители на Студентските съвети в страната по повод на изготвения проект за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студентите и докторантите, публикуван за обществено обсъждане на интернет страницата на Министерството на образованието и науката.

Наред с изцяло положителните изменения и допълнения, сред които например предоставяне право на студентите и докторантите, които се обучават в задочна форма да кандидатстват за получаване на кредит по този закон, възможност за студентите и докторантите, на които им се ражда или осиновяват второ или следващо дете по време на гратисния период, да се възползват от разпоредбите на чл. 27, ал. 3 от Закона за кредитиране на студентите и докторантите и др., ми бе обърнато внимание на възможността за изменение и на разпоредбата на чл. 20 от Закона. Тази норма регламентира размера на лихвата, която кредитополучателят дължи на банката, и която не може съгласно настоящата редакция да надхвърля седем процентни пункта. В писмото до омбудсмана се посочва, че след извършено проучване е установено, че на територията на Република България функционират общо 27 банкови дружества, от които само 4 предлагат възможност за студентско кредитиране. Това са Банка „ДСК“ ЕАД - с годишен фиксиран лихвен процент – 7%, „Райфайзенбанк“ (България) ЕАД - с годишен фиксиран лихвен процент – 7%, „Алианц Банк България“ АД - с годишен фиксиран лихвен процент – 7% и „Юробанк България“ АД - с годишен фиксиран лихвен процент – 7%. Резултатът от проучването сочи, че всички банки, предоставящи възможност за такова кредитиране, предлагат максимално допустимия съгласно чл. 20 от Закона лихвен процент, а в повечето държави-членки на ЕС този процент е по-нисък или дори няма предвиден такъв.

Отчитам положителната насока на измененията и положените усилия за усъвършенстването на системата за студентското кредитиране в Република България, което, както е посочено, ще доведе до увеличаване броя на отпуснатите кредити по Закона и ще допринесе за разширяване на достъпа до висше образование. Горното от своя страна се очаква да увеличи дела на 30-34-годишните със завършено висше образование /цел, заложен в Стратегията на Европейския съюз „Европа 2020“/. В същото време подкрепям изложеното от представителите на Студентските съвети

становище, че регламентирания лихвен процент е прекалено висок и неотговарящ на стандарта на живот на среднестатистическия български гражданин или току-що завършил студент и в тази връзка не би допринесъл за постигането на горепосочената цел. Още повече, че след изменението на разпоредбата на чл. 20 в сила от 01.01.2010г. този лихвен процент не е актуализиран до момента.

Предвид изложеното, в качеството си на омбудсман, застъпващ се за правата и свободите на гражданите, считам, че следва да бъде изменена и разпоредбата на чл. 20 като се предвиди максимален лихвен процент от три и половина процентни пункта или лихвеният процент изцяло да отпадне. С тази промяна от една страна рискът за банките ще е минимален, тъй като кредитите се гарантират от държавата, а от друга - ще допринесе за постигането на заложените цели в сферата на висшето образование, както и ще бъде постигнат необходимият баланс между правата и интересите на предоставящите и получаващите кредити по реда на Закона.

С оглед на горното приложено Ви представям проект за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти, който моля да предоставите на вниманието на народните представители за обсъждане и внасяне в Народното събрание.

С уважение,

МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРОЕКТ!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти

(Обн. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. ДВ. бр.107 от 24 Декември 2014г.)

Вариант I

§ 1. В чл. 20 думите „седем процентни пункта“ се заменят с „три и половина процентни пункта“.

Вариант II

§1. В чл. 20 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 1 се изменя така: „Кредитополучателят не дължи лихва на банката“;
2. В ал. 2 думите „по-висока“ се заличават.

Мотиви към проекта за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти

Целта на законопроекта е чрез предлаганите два варианта за законодателна промяна /намаляване на лихвения процент или отпадането му изцяло/, да се повиши броя на студенти и докторанти, които се възползват от предоставената със закона възможност за кредитиране. Към настоящия момент банките, които предоставят такива кредити, предлагат максималния предвиден в закона лихвен процент от седем процентни пункта, което не кореспондира с установената в повечето държави-членки на ЕС практика този процент да е по-нисък или дори да няма предвиден такъв.

Направените предложения не предвиждат риск за банките, тъй като кредитите се гарантират от държавата, а същевременно отговарят на реалните възможности и стандарт на живот на завършилите студенти и докторанти.